

Matoušovská infekce a vyloučení

Během své šestitýdenní pouští izolace Ježíš čerpal životní sílu z *každého slova, které vychází z Božích úst* (Mt 4, 4) a sytil se tím, co mu *andělé přinášeli* (4, 11). Není nutné si představovat zářící postavičky s křídly. Vždyť zejména ve vyhrocených životních situacích platí: *Mějte se navzájem trvale rádi jako bratři. Nezapomínejte na pohostinnost, protože tak přijali někteří ve svém domě anděly, aniž to tušili.* (Žid 13, 1–2).

Po tzv. horském kázání (kap. 5–7) Ježíš sestupuje z hory a fyzicky se setkává s vysoce infekčním člověkem. Ježíš k němu *vztahuje ruku a dotýká se ho* (srov. 8, 2–3). Flagrantně se tak vystavuje nákaze. V očích přítomných zástupů se sám stává infekčním člověkem, který nesmí chodit do měst a vesnic (srov. Lv 13). On však vstupuje do Kafarna. Pro čtenáře, znalé židovských hygienických předpisů, je to šokující příběh.

V následujících verších se Ježíš osobně setkává s těmi, kteří pro svoji společenskou nebo zdravotní „nakažlivost“ byli vyloučeni z účasti na synagogálních bohoslužbách – voják, nemocná žena, lidé posedlí démony (8, 5–17).

Pouhá představa setkání s tlejícím lidským tělem lidem obrací žaludek. Odpudivá fantazie, která ztělesňuje absolutní protiklad životu. Evangelista Matouš s tím mistrně pracuje a literárně stupňuje nechuť svých posluchačů: dva lidé – „démony ovládaní“ – „uctívači cizích božstev“ žijí „v hrobních slujích“. O rituální nečistotě veprů ani nemluvě... Čtyři stupně dokonalé izolace od srdce Izraele. Na tom místě, které tvoří absolutní protiklad Chrámu a bohoslužebné čistotě věřících, zaznívají tváří v tvář Ježíšovi slova *Boží Syn* (8, 28–34).

Po svém návratu do Galileje se Ježíš setkává s ochrnutým člověkem – s člověkem izolovaným od synagogálních bohoslužeb a společnému naslouchání Tóře. Také on odpovídá na Ježíšova „božská“ slova o odpouštění hříchů a společně s ostatními velebí Boha (9, 1–8).

Hřích je v Písmu často líčen jako šířící se nemoc. Zkušený hříšník je tam zdrojem nákazy pro celé shromáždění věřících. Ježíšovo stolování uprostřed této ztělesněné infekce hříchu budilo nebývalé pohoršení a obavy o šíření nákazy (9, 9–13).

Matouš stupňuje zděšení svých spořádaných a zdravých návyků znalých posluchačů: za Ježíšem přichází představený synagogy. Člověk vzdělaný, společensky postavený, znalý moudrosti Tóry:

Jestliže někdo přijde do kontaktu s tělem zemřelého člověka, nesmí se jako nečistý celý týden účastnit žádného obřadu ani bohoslužby. Takový člověk, který se poskvrnil kontaktem s mrtvým tělem a nevykonal předepsaný obřad s očištnou vodou, jako nečistý znesvěcuje Svatyni a musí být vypovězen z izraelského národa. (Nm 19, 11.13)

Představený synagogy přichází k Ježíšovi: „Právě mi umřela dcera. *Ale pojď a vlož na ni ruce!*“ (9, 18). Jaká do nebe volající drzost! Žádá ho, ať se stane nečistým, mrtvým před Bohem! Žádá mnoho, ale stále je to „žádost“. To žena, kterou krvácení už dvanáct let izolovalo od rodiny, přátel i bohoslužeb, byla „živá mrtvá“ před Bohem i před lidmi (srov. předpisy Lv 15, 19–27). Ježíše se na nic neptala a břemeno rituální nečistoty na něj uvalila přímo (9, 20). Drzost, který nezná mezí! Smrt, nečistota, nucená izolace od společenství Izraele, tím vším je přeplněn tento stručný příběh. Ač Ježíšova snaha tomu vzdorovat působila naivně a vzbuzovala posměch (9, 24), nakonec se zpráva o jeho životodárném postoji *roznesla po celé té krajině* (9, 26).

Když Ježíš rozesílá apoštoly do okolních měst a vesnic, stále jim ještě připomíná nutnou izolaci lidí bez čisté víry Izraele: *Mezi pohany nechodte a do žádného samarského města nevcházejte* (10, 5). Mezi Izraelity mají jeho blízcí uzdravovat nemocné, *probouzet k životu mrtvé a očišťovat malomocné* (10, 8). Ježíš vybízí své učedníky, aby i oni měli odvahu čelit vyloučení, izolaci a náboženské karanténě. *A nebojte se těch, kdo zabíjejí tělo – duši zabít nemohou* (10, 28).

Jan Křtitel, už dávno sedící ve věznění, se z doslechu dozvěděl o Ježíšově jednání. Cítil se zmatený. On sám se snažil žít jako asketa v přísné poslušnosti vůči předpisům Zákona o svatosti člověka, ale Ježíš jakoby schválně žil v kul tické nečistotě. Poskvrňoval se s hříšníky, dotýkal se malomocných i mrtvých lidských těl. Města i obce ho odmítaly podle předpisů Zákona. Kde je ta krása a čistota Božího Svatého? Ježíš svému Předchůdci odpovídá způsobem, který mnozí odmítali. „Nedívej se na mě, ale na to, co se děje ve světě!“ *A blahoslavený, kdo se nade mnou nepohorší.* (11, 2–6).

Skutečnou izolaci a omezování lidského života však nemají na svědomí předpisy Zákona, ale lidská zahořklost (12, 22–24), rouhání se proti Duchu (12, 31) a vyprázdněná náboženská slova (12, 33–37). Ty člověka poskvrňují. Těmi se člověk stává před Bohem nečistým.

*Mnoho proroků a spravedlivých toužilo vidět, co vidíte vy, ale neviděli,
a slyšet, co slyšíte vy, ale neslyšeli. (13, 17)*

S některými znalci Zákona se Ježíš dostal do sporu ohledně hygienických předpisů Zákona. Aniž by se vymezoval vůči pravidelnému mytí rukou, přivolal k sobě zástup a řekl jim: *Člověka neposkvrňuje to, co [ulpívá na ruku a] vchází do úst, ale co z úst vychází, to člověka poskvrňuje. (15, 10)*. Lidský organizmus se z kontaktu s nezdavou věcí dokáže (víceméně sám) otřepat a uzdravit se. Srdce člověka, přehlušené špatnými myšlenkami, lživými svědectvími a urážkami, se však stává toxickým samo sobě i druhým lidem (15, 12–20). Vždyť *co prospěje člověku, když získá celý svět, ale ztratí svou duši? (16, 26)*.

Těsně před tím než Ježíš vstoupí do svátečně naladěného Jeruzaléma, setkává se Jerichem u cesty dva slepce. Jsou mimo město, mimo kontakt s lidmi. Lidé v jejich životech jsou pouhými hlasy. Žijí na dohled slavnému Jeruzalému a kráse Chrámu, ale nemá to pro ně význam. Ovšem po setkání s Ježíšem začali vidět *a šli za ním. (20, 34)*. On sice naposled, ale oni poprvé ve svém životě poznají barvy města, které jim byly tak dlouho odepírány.

Ve města se Ježíš zdržuje v Chrámě a večer chodí do nedaleké Betánie, kde přespává. Na chrámových nádvoří se setkává s dalšími poutníky, ale evangelista Matouš věnuje mnohem více pozornosti konfrontacím s místními učiteli (21, 23 – 23, 39). Zpočátku se jedná o akademické otázky a racionální odpovědi. Postupem času se však na povrch dostávají emoce, spousta emocí. O způsobu vyučování a vedení národa ze strany učitelů Zákona a farizejů si Ježíš myslí jen to nejhorší. *Jste jako obilné broby! (23, 27)*. Jejich neschopnost interpretovat moudrost Písma ve světle spravedlnosti, milosrdenství a věrnosti (23, 23) Ježíš přirovnává k hnilobným procesům tlejících mrtvol. Kdokoli se nachází v jejich blízkosti je zasažen odpudivým zápachem a ten zápach a nákaza se šíří stále dál a dál. Neschopnost vyčíst z Písma moudrost spravedlnosti, milosrdenství a věrnosti, deformuje způsob života celé společnosti a v Ježíšových slovech připodobněna k infekční nákaze, která zamožuje okolí, izoluje lidi a brání jim se svobodně nadechnout (23, 27–28)!

V Betánii Ježíš zůstává v domě u *Šimona Malomocného (26, 6)*. Zřejmě šlo o jednoho ze zázračně uzdravených Judejců. S jakou obezřetností museli místní lidé chodit kolem toho domu. Vždyť z malomocenství se jen tak někdo neuzdraví. Sousedé se určitě ptali: Uzdravil se úplně? Není to jen „ticho před bouří“? Šimon v Betánii asi nebyl nejoblíbenějším hostem, ani hostitelem. Přesto Ježíš u něj – ve velmi příjemné náladě a atmosféře – tráví večer... (26, 7).

Pár dní na to začínaly svátky (26, 17). Ježíš se svými přáteli zasedá ke sváteční večeři, která má několik trapných momentů, ale jen málokdo je postřehne (26, 25). Při večerní procházce do Getseman proběhne Ježíšovo zatčení a pak následuje jeden výslech za druhým. Den před svátky je Ježíš ukřižován (27, 35). Trvalo to jen pár hodin (27, 45) než *vykřikl mocným hlasem a skonál* (27, 50).

Mrtvola, visící na dřevě popravčího nástroje, je ztělesněním Boží kletby (Dt 21, 21–23). To však není to nejděsivější. *Hroby se otevřely a mnoho těl zesnulých svatých z nich povstalo... Vyšli z hrobů, vešli do Svatého města a ukázali se mnoha lidem.* (27, 52–53). Z toho mrazí! Tady už ani nelze hovořit o rozdílu mezi požehnáním a kletbou, rituální čistotou a poskvrněností. Veškeré hranice a rozdíly padly. Svaté město je v intencích Zákona zaplaveno mrtvolným oděrem. Chrám nemá svoji svatost a čistotu.

Třetí den od těchto událostí vychází na obloze slunce. Ostatně jako každý den. První záblesky provázejí tři Marie, aby stihly balzamovat Ježíšovo tělo. Nechat to na další den, bylo by už pozdě (srov. Oz 6, 2). Nevadí jim, že se poskvrní až se ho budou dotýkat. Ježíšovo tělo však nenacházejí (28, 6).

Z hrobu, izolace, odloučení, opuštěnosti, prázdnoty, povstává nový život. Velikonoce. Křesťan. Křesťanský způsob života. Někteří z Kristových učedníků o sice stále pochybují (28, 17), ale i jim jsou určena slova: *Já jsem s vámi po všechny dny až do konce světa!* (28, 20).

Poučení? Určitě je vhodné si pročíst Matoušovo evangelium od začátku do konce, a pak se zase v četbě vrátit na začátek. Téma odloučenosti a izolace je v evangelním příběhu všudypřítomné. Mojžíšův Zákon se pro mnohé dcery a syny Izraele stal překážkou, aby mohli svobodně ve společenství velebit Boha Hospodina. Hygienické a terapeutické předpisy se snadno staly prostředkem šikany duchovního života. Ježíš opakovaně tyto předpisy veřejně porušuje a vědomě tak vyvolává spory a pohoršení věřících. Infekčnost nemocí a šíření nález nazaretský rabbi připodobňuje k hříchu a k prostoduše dodržovaným náboženským zvykům, které ve výsledku jen zraňují lidská srdce a brání člověku, aby si před Bohem uchoval „zdravý“ život. Kdykoli Ježíš přichází a dotýká se malomocného nebo mrtvého těla, Matouš bourá hranice života a smrti. Ukazuje tím na Ježíšovu výjimečnost a výlučnost. *A díky jemu mohou všichni lidé bez rozdílu dostat stejné požehnání jako Abraham a všichni mohou natáhnout ruku víry po slíbeném Božím Duchu* (Gal 3, 14).